

Spis treści

Wstęp	9
ROZDZIAŁ PIERWSZY. Mickiewicz wobec kierunków myślenia o języku w XVIII i XIX wieku	17
1. Problem romantycznej ekspresji	17
1.1. Poeta wobec retoryki. <i>Ars oratoria</i> a romantyczny zapach improwizatorski	17
1.2. „Język kłamie głosowi, a głos myślom kłamie...”	23
2. Spór o pochodzenie mowy	31
3. „Słowiańska” filozofia języka	43
3.1. Wokół językoznawstwa „natchnionego”	45
3.2. Wizja wspólnoty etnolingwistycznej Słowian	53
3.2.1. Uwarunkowania ideowe i historyczne	53
3.2.2. Inspiracje czeskim ruchem odrodzenia narodowego	56
3.2.3. Antagonizm polsko-rosyjski, austroslawizm i inne konteksty myśli Mickiewicza	65
ROZDZIAŁ DRUGI. Mowa jako źródło romantycznego poznania	77
1. Mitologia a język	77
2. Język jako medium pamięci. Archeologia słowa	85
3. Bóg, człowiek i objawienie w mowie	92
4. Siła trzech znaków	100
5. Duch mowy a mowa ducha	106
ROZDZIAŁ TRZECI. Mitolingwistyczny obraz Słowiańszczyzny	124
1. Słoworody i próby etymologiczne	125
1.1. Sławianie, <i>Sclavi</i> czy Słowianie? Rozważania nad pochodzeniem nazwy plemiennej	128

1.1.1. <i>Slavus saltans</i>	133
1.1.2. „Lud słowa, a raczej S ł o w a B o ż e g o”	143
1.2. Językowa mapa kultur	165
1.2.1. Toponimy i mity geograficzne	167
1.2.1.1. Gniezno znaczy ‘gniazdo’	168
1.2.1.2. Ojczyzna to nie „kawał ziemi”	178
1.2.1.3. Między „czudem” a „swobodą” – językowy obraz osady słowiańskiej.	185
1.2.1.4. „Kontynent słowiański” i jego granice zakreślone w mowie	206
1.2.2. Etno- i antroponimy. Od źródeł tożsamości ku przeznaczeniu ludów słowiańskich	231
1.2.3. Panteon bóstw starożytnych. Onomastyka wierzeń i zabobonów	258
1.2.3.1. Wampiry, upiory, strzygi	259
1.2.3.2. Bogowie czarni i biali	264
1.2.3.3. Słowiańskie prefiguracje bóstw mitycznych	271
2. Retrotopia słowiańska?	289
ROZDZIAŁ CZWARTY. Projekty leksykograficzne	302
1. Słowiańskie korzenie łaciny. O metodzie porównawczej w [<i>Próbie źródłostowu II</i>]	304
2. Artykuł <i>Cnota</i> , czyli jak Mickiewicz wyobrażał sobie „skrócenie Lindego”	316
ROZDZIAŁ PIĄTY. „Skąd przychodzimy i dokąd idziemy”	332
Bibliografia	338
Nota bibliograficzna	360
Indeks osób	361